

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban dírvé.
Egész évre 10 h.
Negyedévre 3
Helyben háshoz hordva:
Egész évre 20 hor.
Negyedévre 5
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 hor
Negyedévre 6
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelent minden nap, ahéttől és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 152. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 július 7

Végrehajtják a kisiparosokat.

A munkásbiztosítási hátralékok.

A napokban már megemlékeztünk arról a forrongásról, amely a nagyváradai iparosok között észlelhető a munkásbetegsegélyző pénztár hallatlan eljárása miatt. A betegsegélyző és balesetbiztosító járulékokat összehagyták gyűlni s a központ most Budapestről leküldött egy tisztviselőt, aki most azután tüzzel-vassal igyekszik a hátralékokat behajtani.

A pénztár a nagyobb összegekkel hátralékban levő iparosokkal és kereskedőkkel megegyezett részletfizetésre, azonban a budapesti kiküldött nem veszi figyelembe a megegyezést, hanem végrehajtást vezet a szegény iparosok ellen. Mindjárt teherhordó szekérrel jelenik meg az iparosoknál s aki nem tud azonnal fizetni, a butorait, sőt még a szerszámjait is szekérre rakatják s a közraktárba viszik.

Ez a hallatlan eljárás méltán a legnagyobb elkeseredést keltette, annál is inkább, mert a legnehezebb időben támadja meg az iparosok egységiáját. Még normális időben is igazságtalan és kegyetlen volna ez a brachium, mert a pénztár hanyag eljárása is részben oka, hogy felgyűltek a hátralékok; továbbá méltánytalan azért is, mert két évre utólag egyszerre kivetett biztosítási díjért egyszerre mindjárt végrehajtással fel lépni talán még sem helyénvaló.

Most végre megmozdul az ipartestület is, hogy a szegény iparosok még meglévő ingatlanait megmentse az elkótyavetyéléstől.

Az iparosok egyrésze vasárnap gyűlést tartott, amelyen heves kifakadások mellett tárgyalták a felháborító eljárást.

Stern Béla elnökölt, aki ismertette röviden az összejevetel célját.

Majd Horváth Gusztáv óras a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A kisiparosok július hó 5-én tartott gyűlése tiltakozik a Kerületi Munkásbiztosító Pénztár iparosellenes ténykedése ellen. Törvény és jogellenesnek tartja a Munkásbiztosító eljárást, mellyel egyoldalulag felbontottak, sőt meg nem történnek nyilvánította a hátralékos iparosokkal kötött részletfizetési egyezségeket. — Ezen egyezségeket fennállanak, ha az egyezés dacára is végrehajtásokkal zaklatnák az iparosokat, úgy az a jogtalanság, ami ellen a gyűlés tiltakozik, egyben jogvédelem szervezésére utasítja az elnökséget. A gyűlés sajnálatosnak tartja, hogy a polgármester végrehajtói megbízást adott teljesen kvalifikálatlan egyéneknek, akik nap-nap után tulteszik magukat a végrehajtási novellán. Felhívja a polgármestert, hogy vonja meg a végrehajtói megbízást azokról, a kik a végrehajtásoknál lépik a törvény rendelkezéseit. Megállapítja a gyűlés, hogy a pénztár zilált helyzete, nem a kisiparosok hátralékainak következménye, hanem a könnyelmű gazdálkodásnak és egyes nagy cégekkel szemben tanusított hanyag eljárásnak. A gyűlés elvárja a sérelmek sürgős orvoslását, ellenkező esetben a legmesszebbmenő lépéseket fogja az iparosság megtenni. Kívánatos, hogy orvoslás híján az iparosok mondjanak le a pénztárnál viselt tisztségekről és a jövőben mindaddig tisztséget ne vállaljanak, amíg a sérelmek orvosolva nem lesznek. Sürgősen megkeresendő az Ipartestület elnöke, hogy hívjon össze rendkívüli közgyűlést a munkásbiztosító sérelmek megvitására.

Ezután Horváth Gusztáv indokolta a határozati javaslatot. Hibáztatja a pénztár ügyvitelét s az illetékek behajtása körüli eljárást, amely oka, hogy a hátralékok felgyűltek. Néhány koronát a legszegényebb iparos is kifizetett volna, míg ma százakat képtelen kifizetni s még a legszigorubb eljárással sem lehet azt behajtani. A kiegyezés a részletfizetésre a pénztár érdekében is történt. És most ezt az egyezséget egyszerűen megsemmisítik. Ragaszkodják az iparosság a részletfizetésre történt megegyezéshez. Ismerteti a most követett drákói eljárást. A hanyag behajtásból folyólag gazdag cégek nagy összegű tartozásai csőd miatt behajthatatlanokká lettek s itt van a baj tulajdonképeni oka a pénztárra. A baj tehát nem a kisiparosok miatt állott elő.

Szabó Károly kevesli a határozati javaslatban foglaltakat. Kívánja, hogy az ipartestületet szólítsák fel rendkívüli közgyűlés tartására, melynek határozatából keressék meg a tanácsot, hogy ne adjon karhatalmat a végrehajtók mellé s keressék meg a Közraktár igazgatósága, hogy ne adjon helyet az iparosok elhuroolt butorainak. Rámutat, hogy ma nem az igazgatóság intézi a pénztár ügyeit, hanem egy törvény és alapszabályellenesen ideküldött pesti tisztviselő (Óriási zaj), aki itél elevenek és holtak felett. Az igazgatóságnak nem lett volna szabad szóba állani ezzel az idegenel, amíg az autonómia felfüggesztve nincs, az autonómia elleni merényletre az lett volna a méltó felelet, ha a munkkádó igazgatósági tagok azonnal lemondtak volna.

Kovács Benő pénztári igazgató védi a pénztár eljárását s igéri, hogy minden befolyását latba veti, hogy megóvassanak az iparosok a zaklatásoktól. A központi kiküldött működését jogosnak tartja, mert ez a gyakorlat. (Zaj.)

Lebovits Rudolf elítéli a pénztár eljárását s kárhoztatja a tüzzel-vassal behajtást. A pesti kiküldött valósággal terrorizálja az igazgatóságot. Ha nem sikerül az iparosok érdekeit megvédeni, az igazgatóság lemond.

Rákos Vilmos ismerteti a felügyelő bizottság eljárását. Nem vették figyelembe a felügyelők beadványát, hogy rendkívüli igazgatósági ülést hívjanak egybe.

Spitzer Benjámín, Grünbaum Vilmos, Kovács Béla ig. tag és Horváth Gusztáv hozzászólása után elfogadták a határozati javaslatot, a Szabó Károly pótlásával. Felkéri Hlatky Endre főispánt és az iparkamarát, hogy az iparosok panaszának jogorvoslása ügyében az ipartestülettel együttesen járjanak el.

A gyűlés után nagy küldöttség kereste fel Czeglédy Jeremiás ipartestületi elnököt, kérve hogy rendkívüli közgyűlést hívjon egybe.

Az Ipartestület felhívása.

Az Ipartestület elnöksége a tegnapi ülése alkalmából elhatározta, hogy f. hó 9-én, azaz csütörtökön este 7 órakor egy munkkádó nagygyűlést tart, hogy tiltakozzon a kerületi munkásbiztosító pénztár kötelékebe tartozó összes munkkádók nevében azon sérelmes és jogtalan eljárás ellen, hogy

FARKAS ISTVÁN
drogeriája az „Apollóhoz“

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Telefon 13-02.

Telefon 13-02.

Ajánlja állandóan friss gyermektápszereit u. m. Zabdara, Nestle, Kufeke, Ovomaltin, Hygiama, Phosphatine stb. Soxhlet készülékek, illatszerek, piperecikkek és mindennemű bárhol hirdetett szereket legolcsóbb áron.

a pénztár hanyagságából felszaporodott járulékok hátralékait egy pesti ur nem tekintve a munkaadók fizető és teherbírási képességét, kéréseiket szigorral a munkaadók tönkretétele árán behajtsa. E tárgyban az Ipartestület elnöksége a következő meghívó útján hívja fel a kerületi munkásbiztosító pénztár kötelekéhez tartozó összes munkaadókat, iparosokat és kereskedőket, helybelieket és vidékieket:

Meghívó!

Iparos és Kereskedő Polgártársak!

A nagyvárad kerületi munkásbiztosító pénztárba megtelepedett egy „pesti ur”, aki az országos pénztár megbízásából hadjáratot indított a pénztárnak adós munkaadók ellen és nem tekintve a gazdasági válság miatt szinylődő adókat a legnagyobb kegyetlenséggel akarja néhány nap alatt a pénztárnak állítólag háromnegyed milliós követelését behajtani. Ezen eljárás következtében az iparos 100-150 korona törlesztés mellett alig három-négy napi haladékot kap, mit ha betartani az iparosnak nem áll módjában nevezett ur ingóságait kocsi, rakatja és Nagyvárad közterein a munkaadók ellenére állításával akarja elárvereltetni s ezzel az iparosokat teljesen tönkre akarja tenni.

Ez ellen védekezni kell, miért is f. hó 9-én, azaz csütörtökön este 7 órakor az Ipartestület házában levő Arany-Sas vendéglő nagytermében egy munkaadói nagygyűlést tartunk: „A munkásbiztosító követelése és a munkaadók” tárgysorozattal.

Felhívjuk tehát a kerületi munkásbiztosító pénztár kötelekéhez tartozó összes iparos és kereskedő munkaadókat, helybelieket és vidékieket egyaránt, hogy tekintettel a tárgy rendkívül fontosságára azon teljes számban okvetlenül megjelenjenek.

Nagyvárad, 1914. júl. 7.

A nagyvárad Ipartestület
Elnöksége.

ORSZAGGYÜLÉS.**A képviselőház ülése.**

Budapest, júl. 6.

Simonsits Elemér elnök 10 óra helyett háromnegyed 12 felé nyitotta meg az ülést. Ennek a késedelemnek az oka, hogy a képviselőházban megjelent Rakovszky István, ellenben a munkapártiak nem voltak határozatképes számban, s attól lehetett tartani, hogy Rakovszky felveti a határozatképesség kérdését.

Rakovszky azonban azért jött csak be, hogy megtudja mikorra tizik ki a szeszadó kérdését, melyen az ellenzék fel akar szólni.

Báró Gerliczy elparentálása.

Elnök a megnyitás után a következő jelentést teszi:

Mély részvétellel jelentem a háznak, hogy báró Gerliczy Ferenc képviselőtársunk hosszas szenvedés után, élete javában elhunyt. A megboldogult a Ház tanácskozásainak szorgalmas résztvevője volt és különösen közgazdasági és társadalmi téren fejtett ki értékes munkásságot. Rokonszenves egyéni tulajdonságaiért mindnyájan halás kegyelettel adózunk emlékének. Ravatalára a Ház nevében koszorút küldtem, most pedig javasolom, hogy emlékét jegyzőkönyvileg örökítsük meg és részvétünket fejezzük ki. A Ház elfogadja a javaslatot.

Azután az elnök különböző bejelentéseket tett, köztük, hogy a zsidó hitközség vezetősége e hó 6-án a budapesti zsinagógában tartandó requiemre meghívta a képviselőházat.

Sándor János belügyminiszter: benyújtja

a szavazó körök jegyzékét és a névjegyzék mintát.

Elnök: javasolja, hogy holnap délelőtt 10 órára tüzzék ki a múlt keddre kitűzött javaslatokat, köztük a nem állami tanítók és tanárok özvegyeinek és árváinak nyugdíjára vonatkozó javaslatot, továbbá a bélyeg illeték és szeszadó javaslatot.

Az ülés ezzel véget ért.

Szerbia ideges.**A nyomozás Boszniában.**

A trónörökös-pár ellen elkövetett merénylet tárgyában még mindig teljes titoktartás mellett folyik a nyomozás. Szerajevóból csak a cenzurán átment teletón és távirathirek továbbíthatók. A nyomozás ki akarja deríteni az aljas merénylet minden részletét s ennek a célnak az érdekében egyelőre a nyilvánosság elől a részletek el vannak vonva. A nyomozás azonban teljes eréllyel folyik s ez érthető idegességet okoz Szerbiában.

A visszautasított látogatás.

Köln, június 6. A Kölnische Zeitung szófiai tugsóitja jelenti: Sándor szerb trónörökös értesítette a bécsi udvart arról a szándékáról, hogy megjelenik a trónörökös-pár bécsi temetésén. Bécsben azonban kijelentették, hogy a temetésen csak a német és bajor uralkodó-fejedelmek lesznek képviselve és ezért a szerb trónörökös látogatása nem kívánatos. E lomondás miatt Szerbia befolyásos köreiben ismét tulerőre kapott az osztrák-magyar monarchia elleni

EGYFELEJTHETETLEN MENET

Irta Szilágyi Dózsa.

Trieszt, júl. 2.

Amikor júl. 29-én már közvetlen állottam az utazás előtt, nem gondoltam volna, hogy egy történelmi felvonulásnak leszek tanúja, amelynek hősei azonban már halottak. Négy-öt lépésnyire állottam a fenséges és nemzeti halottaktól és bár a részvét minden hurját rezgésbe hozta ez a felháborító és megrendítő eset, de különösen éreztem mindent, amit csak egy érző emberi szív átélhet, amikor annyi könnyel öntött drága halottak előtttem voltak. Ha valamikor, úgy most el lehet mondani, hogy a mélyen járó érzélem nem tud szavakat találni: a szó elégtelensége, az ajk némasága fejezi ki a szív tulteltségét.

* * *

Egész Trieszt igazi, komoly mélységes gyászban; az üzletek zárva, a hajók zászlói félárbóca vonva, egy megilletődött tömeg hullámszik, a lámpák feketében, a harangok zognak, az utcák fekete draperiákba öltöztetve: így várták és kísérték Ausztria-Magyarország reményét.

Az utcákat, amelyeken a szomorú menet elvonul, óriási tömeg lepte el. Thegetoff tengerészek, bosnyák katonák vontak kordont a nagy erővel mozgó és hullámszó közönség rendbentartására.

En Trieszt egyik leggyönyörűbb pontján állottam, ahol a vallás, a művészet, a ter-

mészet versenyre kel, hogy a gyászos ünnepélyt érvényre juttassa. A Divo Antonio Thaumaturgo klasszikus fenségű temploma volt a háttér gyönyörű timpanonjával és jön oszlopaival; előtte pedig a tenger hajósörnyetegeket lóbálva a hátán, amelyek közt kivált Helonon, amelyen pénteken Alexandriába mentem.

Oldalt a Via Vincenzo Bellini és Via Giachino Rossini-utcák palotái minden ablakában fekete draperiát lobogtat a szél. Másfélóránál is tovább várt a tömeg, amíg nem a kétsorban közeledő lovasrendőrség jelzi, hogy a Viribus unitis hajó drága halottjaival a menet megindult.

Egy tábornok a lovon nyitotta meg a menetet. A lovak kimért menése és dobogása, a fekete posztóval bevont dob tompa pergése, a katonák ütemes, lassu menete, a harangok zugása Triesztet egy történelmi gyász városává avatta.

A hét koei koszoru egy mozgó virágerdő volt. Nem gondolták a fenséges megboldogultak, amikor a német császárt a virágdísszel gyönyörködtették, hogy ily virágdísz előzi meg néhány hét múlva az utolsó utjukat, a melyen csak a hervadó virág fog még élni és színével gyászolni és csak ők nem fognak élni.

A hét koszorukoei után hozták azt a két mozdulatlan, kihűlt szívet, amelyek milliók szívet hozták mozgásba. E néma ajkak láttára, hogy beszél minden nép és diplomácia, nemzet és az egész világ. Ezen kihűlt szívek mellett hogy lobog és lesz

izzóvá a vér, amely bosszuállásra szeretne gondolni s alig tud lecsillapodni a kifürkészhetetlen isteni gondviselés iránti hódolatban.

Két hat lovas kocsiban vitték a megboldogultakat, koporsójukra különböző színű draperiák borítva. Az imádkozó, vigasztaló egyház előzte meg közvetlenül a trieszti püspökkel: egyszerű, mezitlábos barátoktól az infulás egyházfőig szívet, lelket öntött mindenki a felhangzó egyházi énekbe.

Utánuk a tengerésztestek aranyban ragyogó tömege; a különböző tisztek festői serege, a különböző egyesületek változatos ruhája, a feketebe öltözött tisztviselők nagy testülete, a görög papok jellegzetes keleti viselete, a zsidó és protestáns pásztorok selymes talárja. Ekkora sokféleségben, változottságban egy érzélem egyesítette a szívet: mintha mindenkire rásulyosodott volna az a gondolat, mit is veszítettünk, mintha mindenkinek a szívet egy kérdőjel szaggatta volna, mi lesz velünk.

Hungaria Te pedig különösen gyászolj, de mindenekfelett gondolkodjál: állandóan a balkáni tüzhányó hegy dübörög közeledben; saját testedben, a legnemzetibbnek mondott városban bomba robban és éltet pusztít; napról-napra tüzelnek, fütének Romanulnak cikkei: e koporsók láttára ébredj erőd öntudatára és egyesülj, hogy ne tudjanak szétszaggatni; ez a temetés adjon alkalmat egy történelmi elhatározásra, amely a nemzeti létednek legyen horgonya.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Főzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kívánatra díjtalanul szolgálunk.

gyűlölet, sőt arról is beszélnek, hogy újabb merényletek lesznek.

Szerbia a monarchia ellen tanusított ellenséges magatartásban Oroszország támogatására számít. A moszkvai Ruszkuje Szlovo egyébként máris azt írja, hogy Szerbia Oroszország segítségével bizva, határozottan ellene szegülhet annak az osztrák-magyar követelésnek, hogy a szerajevói gyilkosság vizsgálatát terjessze ki Szerbia területére. Ha a bécsi kabinet erőszakosan fragaszkodik követeléséhez, akkor nincs kizárva, hogy bonyodalmak támadnak, sőt esetleg háború is.

A szerb rendőrség — hiába nyomoz.

Belgrád, július 6. A Mali Journal jelentése szerint a szerb rendőrség nyomozást indított a szerajevói merénylet kapcsán gyanúsított Cziganyevics nevű komitási személye iránt, de nem volt képes annak nyomát sem fellelni. A nyomozás folyik.

György herceg keze.

Lemberg, július 6. A Przegloud Poni-edziakony című itteni hétfői lap állítólag bécsi diplomáciai forrásból származó híresztelést közöl, mely szerint György herceg a volt szerb trónörökös nem áll távol a Ferenc Ferdinánd főherceg és Hohenberg Zsófia hercegnő elleni merénylettől.

Elfogtak egy merénylőt Zimonyban.

Zimonyban letartóztatták a merénylet egyik részesét. Az elfogottat Popovicsnak hívják és Szerajevóba való szerb ember.

Az a vád ellene, hogy közvetlen részes a szerajevói merényletben. Most folyik a kihallgatása.

A zimonyi pályaudvaron tartóztatták le, éppen akkor, amikor a belgrádi vonatra akart vonatra felszállni, hogy Szerbiába meneküljön.

Több szerbet letartóztattak Zimonyban az elmúlt napokban, de ez inkább csak preventív intézkedésből történt.

A szegedi mandátum. Szegedről jelentik: A szegedi nemzeti munkapárt vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta jelölő nagygyűlését a Tisza-szálló nagytermében, a Gerliczy Ferenc báró halálával megüresedett első kerületi mandátum betöltése érdekében. Mintegy négy-öt százán jelentek meg a nagygyűlésen, melyet bégavári Back Bernát gőzmalomtulajdonos nyitott meg. Bejelentette, hogy a Jászai Géza e. püspök halálával megüresedett alelnöki tisztséget egyelőre nem tölti be a munkapárt. Ezután elparentálta Gerliczy Ferenc bárót, majd átadta a szót Ivánkovits Sándor dr. nyugalmazott tiszti főügyésznek, aki azt ajánlotta, hogy Gerliczy utódjául a hátralévő rövid nyolc hónapra jelöljék a képviselőségre Rósa Izsó dr. kir. tanácsost, a szegedi ügyvédi kamara és a zsidó hitközség elnökét, aki szerinte az egyetlen alkalmas (?) jelölt Szegeden. Rósa Izsó a jelöltséget elfogadta. — Mint értesülünk, az ellenzék legközelebb tartja meg jelölő gyűlését.

A szerb-montenegrói unió. Cetinjéből jelentik. Az, hogy Szerbia és Montenegró közt teljes unió lesz, vagy pedig, hogy Szerbia annektálja Montenegrót, itt kizárt dolognak mondják. Az igaz, hogy mind a két országban arra törekednek, hogy a

kölesönös viszonyt határozott formába öntsék, ami azonban semmiesetre sem veszélyeztetheti Montenegró állami önállóságát. Ha mégis létrejön Nagyszerbia, ezt nem lehet annak tulajdonítani, hogy a feketehegyek harcias lakói tulságban becsülik a sikságon lakó disznótenyésztő sógort, hanem csak annak, hogy mind a kettő még sokkal inkább gyűlöli Ausztria-Magyarországot, mint egymást és mindkettő kapzsi vágytól pislogó szemekkel néz a boszniai szerb irredenta mozgalomra. De Ausztria-Magyarország nem az egyetlen ellenség és Bosznia nem az egyetlen tárgya a nagyszerb vágyakozásoknak. Elérkezik a Bulgáriával való leszámolás napja is és akkor az uniónak minden erejére szükség lesz.

Temetés után.

Montenuovo herceg főudvarmester távozása?

Általános vélemény, hogy az a külső megtiszteltetés, a mellyel a meggyilkolt trónörökös pár temetése végbe ment, nem felelt meg sem a főherceg rangjának, sem annak a kegyeletnek, melyet pedig a monarchiát ért csapás áldozatai iránt Magyarország és Ausztria érzett. Mind hangosabb lesz a vád, hogy Montenuovo herceg főudvarmester akart ilyen módon bosszút állani különösen az elhunyt trónörökösén, a kit gyűlölt s aki iránti gyűlölete miatt konfliktusai voltak Ferenc Ferdinánd főherceggel is.

Montenuovo herceg igazán alant bosszúérzetére vezetik vissza a következő tényeket:

A halottakat szinte suttyomba hozták be Bécsbe, még katonai kordon sem volt. Megakadályozták általában, hogy méltó katonai pompával történjék a temetés.

Megakadályozták még azt a tervet is, hogy a bécsi tisztikar álljon sorfalat a bevonulásnál.

Megakadályozták, hogy idegen fejedelmek jöjjenek a temetésre.

Megakadályozták, hogy a trónörökös gyermekei résztvehessenek a temetésen.

Megakadályozták, hogy gróf Chotek Károly, Hohenberg Zsófia hercegnő fivére elbűsüzhassék a temetésen szerencsétlen nővérétől.

Megakadályozták, hogy gróf Wuthenau, a trónörökös sógora megjelenhessék a temetésen.

Megakadályozták, hogy Rudolf trónörökös leánya, Windischgrätz Erzsébet hercegasszony résztvegyen a gyászszertartáson.

Nem engedték meg, hogy a trónörökös ezredének, a 7-es ulánusoknak egész tisztikara Bécsbe jöjjön a temetésre.

Nem engedték meg, hogy Artstettenben is udvari temetést kapjanak a halottak.

Végül Hohenberg Zsófia hercegasszony koporsóját nem akarták behozni a Burgkappellebe, hanem kinn akarták hagyni a Westbahnhofon, hogy majd onnan vigyék tovább.

Ezek közül az utolsó olyan durvaság lett volna, hogy ebből még Montenuovo mindenhatósága mellett sem lett semmi. Azonban a többi, keresztülvitt intézkedés is annyira felháborította a magyar és osztrák arisztokrata köröket, hogy ellenszenvüknek nyíltan és hangosan kifejezést adtak a halotton bosszútálló udvarmesterrel szemben. Hire jár, hogy a közvélemény nyomása alatt a főudvarmester le fog mondani állásáról.

Érzékeny bucsuzások az elutazó szintársulattól.

Angyal Ilka már nem ment Mármaroszigetre.

Tegnap éjjel 11 órakor nagyon élénk volt a nagyváradai pályaudvar. A perronon hatalmas uti podgyások, kofferek, kalapskatulyák hirdették, hogy utazik a szintársulat.

A vendéglő terraszán pedig férfiak diszkuráltak egy utolsó pohár váradai sör mellett.

Két elegáns másodosztályu bérelt szakasz állott a társulat rendelkezésére. A primadonnák külön kupékban helyezkedtek el. Segédszemélyzetük boldogan tekintget ki a fényes ablakokon.

Sokkal kellemesebb a hangulat, mint tavaly volt. Emlékezetes még, hogy micsoda kálváriát jártak tavaly, mikor a nagy esőzések voltak. A vasuti töltést elmosta a víz és ki gyalog, ki csolnak, ki parasztkocsin ment hajnalban Szatmár felé. Sőt Horváth Mici az egyik kórista hátán kelt át a vízáradásos területen.

Most mindenki vígan vág neki a szigeti utnak és szezonnak. A direktor a segédszemélyzettel már napokkal előre elment Szigetre. Tegnap este már nem az egész társulat volt itt.

Egyesek a nyaralásból egyenesen Szigetre mentek. Új tagok is fognak játszani Szigeten, főleg a női ensembléből. Sőt Szigeten fogják bemutatni a legújabb darabokat is.

Rokonok, barátok és érdekeltek jelentek meg a pályaudvaron. Az utolsó percekben ki-kibugygyant egy könyvespár és női szemekből.

A férfiak kényelmesen berendezkedtek az alvásra. Akadnak puha szívü gavallérok, akik direkté jegyet váltottak Püspökladányig, hogy addig is vigasztalják, a szomorú hölgyeket.

Mindenki lehangoltan konstatalta, hogy Angyal Ilka már nem megy Szigetre. Véglegesen visszavonult a szinpadtól. Budapestben fog állandóan lakni. Szerepkörét egyelőre Pápayné vette át.

Szerdán este lesz az első előadás. Szigeten nagy szeretettel várják a társulatot. Váradra szeptember 21-én jönnek vissza. Reméljük, hogy frissen, jókedvvel, sok ambícióval fogja megkezdeni a direktor a jövő szezont és ha szokása szerint nem is ígér sokat, de sokat fog adni.

A munkapárt értekezlete.

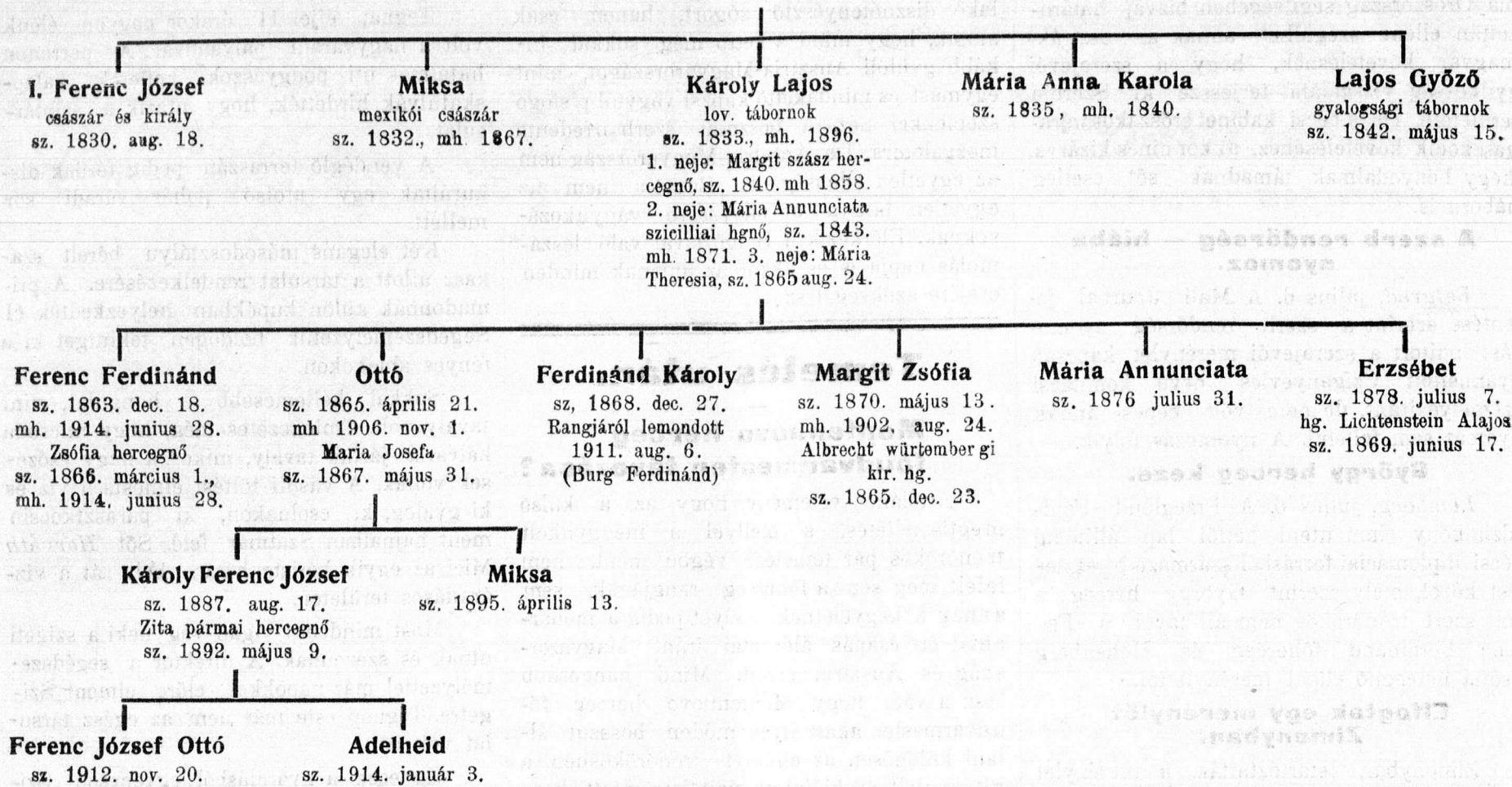
Budapest, július 6.

A munkapárt ma este értekezletet tartott, a melyen Voinits István elnökölt. Az értekezlet általánosságban és részleteiben elfogadta a következő, közeljövőbe tárgyalás alá kerülő javaslatokat: A helyi érdekű vasutakról, a nem állami tanárok nyugdíjáról, és az értékvtámok felemeléséről szóló javaslatokat. A tanárok nyugdíjához Hoványi Géza képviselő is hozzászólt és kérte a törvény kiterjesztését az iparos tanonciskolai tanárok és tanítókra is.

Károly Ferencz József leszármazása.

Ferenc Károly altábornagy

sz. 1802., mh. 1878.
Zsófia bajor hercegnő
sz. 1805., mh. 1872.

Az albán válság.

Az Agence Telegraphique Italien jeleni, hogy a bécsi és a római kabinet a következő új javaslatokat terjesztette Albánia ügyében a nagyhatalmak elé:

1. Albán hadtest alakítása benschülöttekből és nemzetközi önkéntesekből nem nemzetközi tisztek parancsnoksága alatt.
2. A nemzetközi ellenőrző bizottság jogkörének kiterjesztése.
3. Az albán notabilitások gyülekezetének egybehívása, hogy tanácskozzanak a kormány érdekében indítható segélyakcióiról.

Ezzel szemben a Figaro jelentése szerint a fölkelők a következő követeléseket szabták:

1. A fejedelem mondjon le.
2. Adjanak garanciákat a különböző választások szabad gyakorlatára.
3. Egészítsék ki a nemzetközi ellenőrző bizottságot egy török delegátussal.
4. Ha új fejedelem választására kerül a sor, kérdezzék meg a lakosságot.

A fejedelem elutazik?

Milanó, július 6. — Perseveranza kitűnően informált diplomáciai forrásból jelenti, hogy Wied Vilmos fejedelem a legközelebbi időben elutazik Albániából egy osztrák-magyar hadihajón.

A Stampa durazzói távirata ezzel szemben számol azzal a lehetőséggel, hogy a mostani állapot, az ingadozás, remény és csalódások közt egész nyáron el fog tartani. Ezt a nézetet látszik igazolni az is, hogy a nemzetközi ellenőrző bizottság tagjai visszautaztak Valonába.

Az ellopott nadrág megfogta a tolvajt

Kifosztott ékszeres szekrény.

A nagyváradai rendőrségnek tegnap egy súlyosabb betörési és egy könnyebb, mondhatni humoros esettel volt dolga.

Az első röviden a következőképpen történt.

Weisz Ignác férfi szabónak a Szent János utcán van az üzlete s a Jókai Mór utcán a lakása. Tegnap délután meglepődve konstatálták, hogy míg sétálni voltak, betörők jártak a lakásban. Felforgatták még az ágyakat is, felfeszítették a ruhaszekrényeket és elvittek minden elvihetőt.

Elvitték a szabó saját magának készített fekete nadrágját. Elképzelhetjük, hogy ez a nadrág milyen csinos, szép és elegáns volt.

A szabó futott a rendőrségre és megtették a feljelentést. Aztán visszament a Szent János utcai tizletbe és dolgozott.

Egyszer csak beállit egy hetyke gavallér.

— Kérem, szabó — mondja racsolva, nézze meg ezt a nadrágot rajtam. Valami baja van. Hosszu, vagy bő, vagy szük, vagy mi a szösz. Igazítsa csak meg! . . .

Weisz Ignácnak jó szeme van, hisz is neki, de most megdörzsölte előbb. Hihetetlennek tetszett a dolog! . . . A gavalléron megismerte a saját vadonatúj nadrágját.

De azért megnézte mégis hátul a firmát. Persze, hogy az ő nadrágja volt!

Rátámadt a gavallérra:

— Nézze maga csavargó, hol lopta ezt a nadrágot? Ugy-e, hogy a Jókai-utcán? Aló, előre a rendőrségre.

A tolvaj vérvörös lett. Nagyon megzavarta a fejét a különös véletlen. Hogy ő Jókai-utcán lop és a Szent János-utcán, pont ahhoz a szabóhoz megy be, akié a nadrág. A rendőrségen már tagadott, de hiába. Ott volt rajta a bizonyíték. Lezárták.

Betörés a Ritoók-utcán.

Ritoók Zsigmond-utca 13. szám alatt lakik Jústh Károly, a Nagyváradai Takarékpénztár főkönyvelője. Vasárnap délben kimentek a szőlőbe s mikor hazamentek, a lakást kifosztva találták. A kár több ezer korona. Nemcsak papírpénzt, arany és ezüst pénzt vittek el a vakmerő betörők, hanem kifosztották az ékszeres szekrényt is, ahonnan a következő dolgok tűntek el:

Eltűnt ezerkorona értékű készpénz, tőzdarab száz, husz és tiz koronás bankjegy, husz és tizkoronás aranypénzek, ezenkívül pár darab 20 frankos arany; elvittek egy lapos női aranyórát, sima, duplafedelűt, amelynek G. J. monogramja volt. Eltűnt egy 180 centiméteres hosszú női aranylánc, hosszukás finom láncszemekből fonott, tele értékes apróságokkal, 12 darab keleti igazgyönggyel, két kis lourdesi aranyéremmel, egy arany lourdesi keresztel, Mária éremmel aranyból. Ezenkívül egy 10 koronás aranyfüggelék, amelynek egyik lapja simított, 1906 os jelzéssel, egy montmartrei arany medaillon, arany szentgyörgytallér, és több ezüst és arany érem; elvittek a szekrényből még egy antik, kulcsrajáró aranyórát, egy értékes arany keresztet, egy kanonoki nagy aranygyűrűt, két briliáns fülbevalót, briliáns gyűrűt és egy meltüt aranyba foglalt kilenc

értékes briliánsal, egy fehér, gyöngyháznyelű zsebkést és egy 40 centiméter hosszú tömött, vastag férfi óraláncot aranyból.

A rendőrség keresi a betörőket. Egyben felhívja a közönséget, hogy aki ilyen tárgyakat gyanús körülmények közt akar eladni, azt adják át a rendőrszolgálatnak.

BOTRÁNYOK A NAC-DKSE FOOTBALLMETCHEN.

Nagyváradai csapatok győzelme

A nagyváradai footballmechek publikuma előtt nem ismeretlenek a botrányok, a nagyváradai Sporttér állóhelyének a közönsége nem riad vissza a folytonos lárma, fütty és kődobálásoktól sem, a debreceni publikum egy része azonban vasárnap úgy viselkedett, hogy a jövőben nagyváradai csapat nem lehet Debrecenbe testi épségének súlyos sérülése nélkül, ha győzni mer.

Mikor a NAC 11 győztes játékosai vasárnap levonultak a Ferenc József-uti footballpályáról, azonnal megindult a hatalmas közzapor. A NAC játékosok ijedten menekültek az öltözőbe és csak rendőri felügyelet mellett mertek a kocsikra szállni.

Az első kocsi zavartalanul haladtak tovább, eltekintve, hogy sárral és kövel azokat is megdobálták. A legutolsó kocsi azonban, melyben Kürschner, Postarik és még 2 váradai ember ült, ádáz dühvel támadt rá a fékevesztett debreceni csőcselék. Hatalmas, ököl nagyságu kövek repültek a kocsi felé és a kö úgy vágta arcon Postarikot, hogy azonnal elvesztette eszméletét. Egy nagyváradai ember leugrott a kocsiról és felbuktatta a kődobáló sihédert, hogy elterült a földön. Ezt látva a csőcselék, tüstént előkerültek a bicskák és kések és csak a rendőri gyors beavatkozásnak lehet köszönni, hogy összevissza nem szurkálták a nagyváradai játékosokat.

Postarik sebét kétszer is kimosták és bekötötték. Sérülése elég súlyos, és nincs kizárva, hogy csontrepedést is szenvedett.

Ha így fognak a jövőben is a footballmechek lefolyni, igazán nem ártana, ha a hatóság egyes elvadult pályákon beszüntetné a mérkőzéseket, vagy pedig az állóhelyek publikumát csakis alapos ellenőrzés után eresztene be a pályákra. Ez főképpen Debrecenre vonatkozik, de Nagyváradon sem ártana, tekintve a váradai közelmúlt botrányokat.

*

A verseny lefolyása a következő volt:

NAC-DKSE : 3-1.

Az ifjúsági játékosokkal spékelt NAC I. csapata győnyörű és fölényes játék után biztosan verte a DKSE-t és ezzel a győzelemmel véglegesen megszerezte a sokat vitatott bajnokságot. A NAC állandóan támadásban van, a debreceni legfeljebb csak a bekkjeik hatalmas felszabadító rugásaik alapján támadnak, de veszélytelenül. Az első félidő 16 percében a bíró a NAC ellen tizenegyest ítél, azonban Postarik kornerre ment. A NAC első gólját Bráhn beadásából Strasszer lövi, a másodikat 20 méter távolságból Hannburget.

Félidő 2 : 0 a NAC javára.

Mindjárt a második félidő elején Strasszer 3-ra szaporítja a NAC góljainak számát, mire a DKSE is fokozott irammal kezd a játékba és 6 méterről védhetetlen gólt lő az elcsuszó Postarik mellett. A félidő végén a bíró ismét egy tizenegyest ítél a DKSE

javára, azonban a labda a kapu mellé megy. A DKSE-ből szépen játszott a 2 Balla és Szikszay, a NAC-ból Strasszer, Kürschner és Postarik.

NSC-Berettyóújfalusi SpE 3 : 1.
Sarkadi TK-Egyetértés 2 : 1.

Törekvés-DTE 1 : 0.

A nagyváradaiak vasárnap Debrecenben is, Nagyváradon is megverték a debrecenieket. Nagyváradon a Törekvés teljes első csapata, kellemes meglepetéssel szolgált az elég szép számú közönségnek.

Vasárnap végre olyan eredménnyel távozott a pályáról, ami játéktudása és állóképessége alapján jogosan megillette.

A DTE csapatát megérdemelve verte meg 1 : 0-ra. Félidő 0 : 0.

A második félidő 10 percében lőtte Papp I. a győzelmet jelentő gólt a debreceniek hálójába. A DTE mindenáron kikar egyenliteni, de a Törekvés kitűnően működő védelmének megtörik minden igyekezete. A DTE-ből kitűnően játszott Pita és a kapusa. Törekvésből Papp I., Varga II., de különösen Major, a kapus.

Nem emeljük föl az előfizetési díjakat,

mint a legnagyobb fővárosi lapok példájára bizonyonnyal egyes vidéki lapok is meg fogják tenni. Pedig mi is érezzük a nyomasztó gazdasági válságot, nekünk is vannak gondjaink, de ezekkel szemben bizalommal tekintünk Nagyvárad és Biharmegye, általában az egész egyházmegye keresztény közönségére, mely megérti a

TISZÁNTÚL

nemes intencióit, mely velünk küzd a keresztény Magyarországért. Ezt a mi közönségünket megfelelő hirszolgálatlall ellátni, az eseményekről mindig híven és igazán tájékoztatni, a keresztény közönségnek keresztény szellemű, jó, modern lapot adni a kezébe: ez a mi állandó törekvésünk. A

TISZÁNTÚL

rendületlen kitartása a keresztény Magyarország tiszta zászlaja alatt meg is termette gyümölcseit: előfizetőinek száma folytonosan nő, egyre többen és többen látják be, hogy keresztény ember csak keresztény lapot járathat.

A közönség nagy érdeklődésének és hathatós támogatásának következménye azután, hogy a

TISZÁNTÚL

nagy terjedelmű, minden ízében modern, eleven lappá fejlődött, amely hirszolgálat tekintetében versenyképes, irányja, hangja előkelő, nem személyeskedik, de a keresztény Magyarország igazainak védelmében mindig harcra kész.

Az új félév kezdetén kérjük olvasóinkat, támogassák, terjesszék lapunkat. További fejlesztés a mi célunk; ujévi ajándéku minden előfizetőnk megkapja a

TISZÁNTÚL

NAGY KÉPES NAPTÁRÁT,

mely maradandó értékű ajándék lesz minden keresztény család részére.

Fürdőre utazó előfizetőink részére készséggel küldjük utánuk a lapot, ha címüket levelezőlapon bejelentik a kiadóhivatalnak.

A mi lapunk önzetlenül szolgálja az igazságot és azt a közönséget, mely csak az igazságot akarja olvasni lapjában. Éppen azért mi nem emeljük fel az előfizetési díjakat, csak egyet kérünk: fokozott buzgóságot a keresztény sajtó terjesztésének nemes ügyéért!

AGYONVERTÉK a haragosukat.

Halálosvégü verekedés Száldobágyon.

*

Vasárnap éjszaka véres, halálosvégü verekedés zajlott le Hegyközszáldobágyon. Erdei Sándor és Erdei György addig ütötték Papp György nevü haragosukat, míg az ki nem adta a lelkét. A gyilkosságot megelőzőleg már verekedtek a paraszt legények, de akkor látszólag elsimult közöttük az ellentét. Tíz perc múlva azonban mégis agyonverték Pappot.

Vasárnap este 8 óra után együtt ittak a legények Glück Zsigmond korcsmájában. Az egyik asztalnál a két Erdei testvér, a másikon pedig Papp György fogyasztotta a bort. Erdeiek régebb idő óta haragudtak már Pappra és most, a korcsmában, úgy találták, el lehet intézni az ügyet a lovagiaság szabályai szerint.

Erdei György a vérmesebb, bele is kötött Papp Györgybe. Szóra szó, szó után ütleg. Mégpedig egy kilogrammos sullyal. Erdei dobta a Papp fejéhez a sulyt, amit az ugyan olyan barátságosan visszahajított Erdei fejéhez. Néhányszor megismételték ezt a sulydobást, aztán szépen kezet fogtak és dagadt fejfel tovább ittak együtt.

Ivás után barátságosan vált el a három legény. Az Erdei pár hazament, Papp György még ott maradt.

Tíz óra felé kászolódott fel Papp a korcsmából és lassan haza felé bandukolt. De már nem érhetett haza.

Erdei György és Sándor odahaza úgy gondolták, hogy nem lehet abba hagyni az affiart, mert az lehetetlen, hogy egy Erdei büntetlenül kapjon ütlegét. Hatalmas karókkal felfegyverkezve lesbe álltak, hogy véglegesen tisztázzák, hogy ki a legény a talpán.

És megtámadták Papp Györgyöt. Ütötték a fejét, amíg összeesett, aztán ütötték tovább, úgy hogy Papp György feje csaknem darabokra tört és akkor otthagyták.

A vérbefagyott legényt a csendőrök találták meg, felszedték a földről egy szekérbe és Várad felé indultak vele. De szegény Papp nem tudta végig várni a hosszú utat, hanem még utközben meghalt. Vissza is fordultak vele a csendőrök és a hullát letették a Pappék portájára.

Erdei Sándort rögtön elfogták, György azonban már nem volt Száldobágyon. Gyalog bejött Nagyváradra, itt az ügyészséghez ment és nagyszomoruan így szólt:

— Tartóztassanak le! Megöltem egy embert.

Letartóztatták.

Uri Jehéremü, «FOWNES»
keztüü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

A munkakönyvek és a választójog.

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara a Nagymélt. kir. kereskedelemügyi miniszter 6564—1914. eln. számú rendeletére hivatkozással közli, hogy a fentállott földmivelés, ipar, és kereskedelemügyi miniszterium által az 1884: XVII. t. cikkbe foglalt ipartörvény végrehajtása iránt u. a. évben 39206. szám alatt kiadott rendelet 29. §-át, valamint e rendelet 32. és 33. §-ainak az 1902. évben 49921. szám alatt kelt K. M. rendelettel hatályban nem érintett rendelkezéseit hatályon kívül helyezve, az 1913. évi XIV. t.-c. 53. §-ának 2. bekezdése, illetve az 1884: XVII. t.-c. 99. §-ának első bekezdése alapján az iparossegédek (gyári munkások) munkakönyvének kiállítását a belügyminiszteriummal egyetértőleg újabb szabályozás tárgyává tette.

A fent hivatolt rendelet első része megállapítja az új munkakönyv tartalmát, mely a jelenlegiekkel szemközt a választó jogosultságra, illetve az irás olvasásban való jártasságra, ugyszintén a szakmában és a munkaadónál eltöltött időre vonatkozó rovatokkal bővül.

A második rész köteleességévé teszi az iparhatóságnak, hogy a kiállított munkakönyvekről pontos és a rendeletben közzétett mintának megfelelő jegyzéket vezessenek.

A harmadik rész szerint az iparhatóság területén alkalmazott segédekről (gyári munkásokról) is lajstrom vezetendő.

E lajstromokban segéd (gyári munkás) részére külön lap nyitandó, melynek rovatai mind a munkába állás, mind pedig az alkalmazott munkaviszonyában beállott változás alkalmával (szakma változás is) pontosan kitöltendő.

A negyedik rész szerint köteles a munkaadó alkalmazottja munkakörének megváltozását és annak időpontját (év, hó, nap) a munkakönyv bemutatása mellett bejelenteni, hogy az iparhatóság a vonatkozó adatokat a munkakönyvbe és lajstromokba bevezethesse.

Az ötödik rész szerint a jövőben kizárólag az első részben foglalt mintának megfelelő munkakönyvek lesznek kiadhatók.

Az eddigi munkakönyvek helyett a tulajdonos kívánsága az új mintának megfelelő könyveket adhat ki az iparhatóság a régi és alkalmas módon érvénytelenített munkakönyvnek a tulajdonos birtokában meghagyása mellett.

A segédek és gyári munkások megfelelő módon kioktatandók az iránt, hogy a jelenlegi munkakönyveknek az új minta szerint kiállított munkakönyvekkel való kicserélése reájuk nézve választójogi szempontból előnyös.

Midőn mindezeket mihez tartás végett közöljük, egyszersmind tudatjuk, hogy az új munkakönyvek és nyomtatványok beszerzésének módozatairól a miniszter ur legközelebb rendelkezni fog.

Nagyvárad, 1914 július hó 2-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:
Dr. Moskovits József, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök. titkár.

A trónörökös a királynál.

Őfelsége tegnap este 6 órakor hosszabb magánkihallgatáson fogadta Károly Ferenc József főherceget.

Nagyjelentőségű audienciák voltak szombaton Schönbrunban. Károly Ferenc József délután 6 órakor járult a király elé és szokatlanul hosszú ideig maradt őfelsége dolgozó szobájában. Ennek az audienciának nagy fontosságát magyarázza az a tény, hogy délelőtt Conrád vezérkari főnök volt ötnegyed óra hosszat a királynál, vasárnapra pedig Krobotin hadügyminiszter jelent meg

kihallgatáson. Magas katonai körökben úgy tudják, hogy ezeken az audienciákon a legfelsőbb katonai változásokról volt szó, amelyek Ferenc Ferdinánd trónörökös halála következtében mulhatatlanul sürgősek lettek. Azt is tudni vélik, hogy Károly Ferenc József trónörökös új hatáskört kap megfelelő magas állásban, közvetlenül a király mellett. Az új trónörökös már legközelebb hivatalos látogatásokat fog tenni a külföldi udvaroknál.

HIREK

Tájékoztató.

Julius 9. Városi közgyűlés délután 3 órakor.

Julius 10. Biharvármegyei rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Jul. 15. d. u. 6 órakor a Biharvármegyei Kaszinó közgyűlése.

* **Személyi hírek.** Dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. t., nyug. tábori püspök, nagyprépost és dr. Vueskies Gyula kanonok nyári üdülésre Rohits-Sauerbrunnba utaztak. Dr. Kollányi Ferenc jáki apát, kanonok Karlsbadba utazott pár heti tartózkodásra.

* **Hogy történik a választók összeírása?** A vármegyei központi választmány elnöke tegnap értesítette az összeíró küldöttségek elnökeit, hogy e hó 10-én, délelőtt fél 11 órakor elnöki értekezlet lesz a vármegyén. Ezen az értekezleten a küldöttségek elnökei utasításokat kapnak arra nézve, hogy miként fogantassák az összeírást. Az elnöki értekezletet megelőzőleg rendkívüli közgyűlés lesz a vármegyén.

* **Jókai Mór szobra Komáromban.** Magyarország legnagyobb regényírójának, Jókai Mórnak, halálának már több mint egy évtizede. Ennek dacára eddig még sehol sem látunk emléket, emlékművet, szobrot, mely a halhatatlan író emlékének szólna. Sok sok várakozás után tegnap végre láttunk hivatalos aktát, mely arról tanuskodik, hogy talán talán valamikor mégis csak lesz szobra Jókai Mórnak is. A szobor létesítése iránti mozgalmat Komárom vármegye törvényhatósága indította és pedig az ottani Jókai közművelődési egyesület kérelmére. A mozgalom vezetősége tegnap Biharvármegyét is megkereste, hogy támogassa a célt és járuljon hozzá valamivel a szobor alapozásához. A nagy író szobra Komáromban, születési helyén állana.

* **Uj hid a Körözsön.** A vármegyei törvényhatósága az érdekelt községek bevonásával már régebben elhatározta, hogy Feketetó község határában új összekötőhidat létesít a Körözs folyón. A terveket és költségvetéseket az állami építészeti hivatal el is készítette és az alispán felterjesztette a kereskedelmi miniszternek. A miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy a felterjesztett terveket kivihetőnek találta. A miniszter az új hid közigazgatási bejárását augusztus 5-re tűzte ki s annak vezetésével Eltető Ákos műszaki tanácsost bizta meg.

* **Halálozás.** Szabó Juliska, özvegy Szabó Antalné leánya hosszús szenvedés után elhunyt. Temetése ma délelőtt 10 órakor lesz a Szent János-utca 46. számú háztól.

* **A köröskisjenőiek védekezése.** A múlt évi nagy esőzések miatt a vármegyében a legtöbbet szenvedett községek között Köröskisjenő az első helyen áll. A Körös szeszélye már a végpusztulással fenyegette a kis községet, míg végre sok szenvedés után a földmivelésügyi miniszternek is tudomására hozták a tarthatatlan állapotot. A miniszter igen melegen érdeklődött a szerencsétlen emberek sorsa iránt s ígérte, hogy hajlandó a rakoncátlan folyó szabályozási költségeit, a községet érintő részről fedezni. A megfelelő terveket fel is terjesztették a miniszterhez, aki tegnap rendeletileg tudatta a vármegyével, hogy a szükséges összeget kiutaltványozta és utasította az államépítészeti hivatalt, hogy a megfelelő partvédelmi munkálatok végrehajtását azonnal kezdje meg.

* **A katonák aratási szabadsága.** A honvédelmi miniszter tegnap tudatta az alispánnal, hogy a katonák részére úgy a honvédségnél, mint a közöshadseregben az aratás tartalmára 3 heti szabadságot engedélyezett. A szabadságramenő katonának elegendő a kihallgatás alkalmával szóbelileg kérni a szabadságot. A miniszter felhívta az alispánt, hogy e rendeletéről azonnal tudassa a községeket és az előjárók lelkiismeretesen, minél szélesebb körben hozzák tudomására a katonák hozzátartozóinak. A miniszter rendeletében világosan azt akarja, hogy az aratási szabadságot minden földmivelő megkapja.

* **A békirálymezei posta megszünt.** A postaigazgatóság megszüntette a biharvármegyei Békirálymezőn július 1-ig működött postaügynökséget. A megszünt postaügynökség kerületébe tartozó Békároly, Békároly, Békirálymező, Kislaka és Sajád községek ideiglenesen az ökrösi postahivatal körébe fognak tartozni.

* **Temetés.** Tegnap temették el nagy részvét mellett Trenhauser Józsefnek, a hegyközségi esperesplebánosnak édesatyját: Trenhauser Pétert. A szertartást dr. Vueskies Gyula kanonok végezte segédlettel. A temetésen ott volt az egész község, hogy megadja a végső tisztességet az általános tisztelt és szeretett öreg urnak. A temetésen részt vett a rokonság, köztük Nagyváradról özv. Meluch Lajosné, az elhunyt menyé és az elhunyt unokája: Galinszky főhadnagyné Trenhauser Rózsika. Jelen voltak még: Kovács József biharpüspöki esperesplebános, Szentkirályi Zoltán bihari plebános, dr. Ferdényi Kálmán teológiai tanár, Sárretyi János és még számosan.

* **A miniszter a kisgazdákért.** A téli időszak alatt csaknem minden nap kaptunk értesítéseket, hogy hol itt, hol ott szakszerű előadásokat tartottak a kisgazdák részére. Sajnos, ezeknek az előadásoknak semmi eredményük sem volt, amit leginkább a termés, a helytelen gazdálkodás bizonyított legjobban. A földmivelésügyi miniszter most egy igen életrevaló és nagyjelentőségű ujtást hozott be ezen a téren. Az ujtásról tegnap körrendeletileg értesítette Fráter Barnabás alispánt. E szerint a jövő évben az eddigi szokásos előadások elmaradnak. Helyettük 24 rendszeres előadás lesz a vármegyében. Az előadások alkalmával a gazdasági egyesület kiküldöttje, egy szakértő miniszteri kiküldött és a tanítóképezdek mellé beosztott gazdasági szaktanár tartanak majd előadásokat. Előadók fősúlyt elsősorban a helyi körülményekre fogják fordítani és azoknak megfelelően tartják meg előadásait az is, még pedig nem elméletileg, hanem amit csak lehet természetben mutatnak be mindent a gazdáknak. Az előadás anyaga igen nagy, mely összefoglalva az okszerű gazdálkodás

miként való folytatását fogja a gazdák szeme elé tárni. A nagy jelentőségű előadások a gazdáknak semmibe, a községnek pedig mindössze az iskolafűtésébe és világításába fog kerülni. A miniszter rendelete értelmében már a tél folyamán megkezdik az előadásokat. Nagyon üdvös volna, ha az előadások alapján, ha nem is minden községben, de legalább 4—5 közel fekvő községben egy-egy kisebb szabású gazdaságot létesítenének, úgy hogy a gazda napról-napra lássa az okszerű gazdálkodás és a mai rendszer közti különbséget. Akkor sokkal hamarabb érnék el a kitűzött célt, mint a mai, vagy a tervbe vett rendszer mellett.

*** Évzáró Te Deum a hadapródiskolában.** A nagyváradai hadapródiskolában véget értek az évzáró vizsgák s vasárnap reggel volt az intézet kápolnájában az évzáró Te Deum, amelyen megjelent Müller Richard alezredes, iskolaparancsnokkal élén a tanári kar, továbbá a növendékek. A Te Deumot és az ünnepélyes szent misét Kozáry Gyula tábori plébános-tanár végezte. Az isteni tisztelet végén a Hymnust énekelte az ifjúság. Az ifjúság egy része terepfelvételekre, a 4-ed évesek pedig tanulmányutra mennek.

*** Szokoly Tamásné halála.** A Szilágyi Dezső-utcai Szokoly-házban ismét gyászlobogó leng; alig harmadik hónapja kísértük utolsó útjára néhai Szokoly Tamást, városunk volt országgyűlési képviselőjét s most követte sírjába sokat szenvedett hitvese. Szokoly Tamásné szül. Eördögh Ilona tegnap délután elhunyt. Majdnem 4 évtizedes boldog házasság után, gyermekeinek, hozzátartozóinak gondos szeretete sem tudott vigaszt nyújtani a busz özvegyiségben. Szenvedéseitől most megváltotta a halál a köztisztelőben állott urinőt. Elhunytát édesanyja, szerető gyermekei, vejei és apró unokái gyászolják. Temetése holnap, szerdán délelőtt 9 órakor lesz. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak úgy a maguk, valamint a többi rokonok nevében is fájdalommal megtört szívvel tudatják, hogy felejtetetlen szerett jó anyjuk, a legjobb gyermek, anya, testvér, nagynya és sógornő kisvárdai és zokoli Szokoly Tamásné szül. Iászlófalvi Eördögh Ilona folyó hó 6-án délután háromnegyed 5 órakor életének 61-ik, 38 évi boldog házasság után, özvegyisége harmadik hónapjában hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 8-án délelőtt 9 órakor fognak a Szilágyi Dezső-utca 19. sz. gyásházánál az ágostai evangélikus egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1914 július 6. Aldás és béke poraira! Dr Szokoly Tamás, dr Votisky Antálné, Szokoly Ilona, Hermann Aladárné Szokoly Anna, dr Medvigy Ferencné Szokoly Irén, Szokoly Klára gyermekei, Eördögh Előd testvére, özv. Eördögh Istvánné édesanyja, dr Szokoly Tamásné Balogh Anna, dr Votisky Antal, Hermann Aladár, dr Medvigy Ferenc, Kovács Ferenc menyje és veje, Eördögh Dezsőné szül. Szögyény Ida, Eördögh Elődné szül. Dubuis Etelka sógornői, Votisky Ilona, Votisky Iván, Votisky Antal, Votisky Tamás, Votisky Emma, Votisky Ferenc, Hermann Aladár, Hermann Anna, Hermann Tamás, Hermann Ilona unokái.

*** Vizbefult önkéntesek.** A 65 gy. ezred két önkéntese, Kandé Lajos és Tarjameze Károly a Sajóban fürdött. Az egyik önkéntes jó messzire eluszott és örvénybe került. A társa segítségére sietett, de őt is az örvény elrántotta és mindketten befultak.

*** Kinevezés.** Ó felsége 1914. június 25-én Padits Ferenc nagyváradai 4. honvéd gyalogezredbeli főhadnagyot az 1914. év május elsején számára fentartott ranggal századossá nevezte ki.

*** A Félix-fürdő gyógyszerháza.** Köztudomás szerint a Félix-fürdőben már régi idők óta fogva van gyógyszerháza. A gyógytárból nem csak a fürdő betegek, hanem a szomszédos községek lakói is kaptak gyógyszert. A fürdő ugyanis olyan központ volt, ahol egy gyógyszerháza fenntartása föltétlenül kívánatos. Tegnap jelenlegi gyógyszerháza tulajdonosa az alispán útján kérvényt intézett a miniszterhez, a melyben a fürdői gyógyszerháznak Fugyivásárhelyre való áthelyezését kéri, azzal az indoklással, hogy a fürdőben nincs kellőleg biztosítva a gyógyszerháza fenntartása, Fugyivásárhely pedig jelenleg körorvosi székely, ami már magában is szükségessé teszi egy önálló gyógyszerháza létesítését. A kérvényező a fürdőben fiók gyógyszerháza tartana fenn továbbra is. Az ügy valószínűleg nem fog ily formában keresztül menni, hanem Fugyivásárhely külön önálló patikát fog kapni függetlenül a fürdőtől.

*** Debrecenből Párisba biciklin.** Debrecenből jelentik: Szina Sándor mechanikus fogkódot arra, hogy negyvenhat nap alatt Debrecenből Párisba és onnan visszautazik biciklin. Szina tegnap nagy közönség előtt indult el a 13.400 kilométeres utra. Terve szerint Budapest, Bécs, Salzburg és Mainzon át jut el Párisba átlagos napi 240—270 kilométernyi ut megtevéseivel. A merész mechanikus augusztus 23-án akar visszatérni Debrecenbe.

*** Anitta és Beb.** Ez a két bájos francia leánynév tegnap hangzott el először Nagyváradon. A zsufolásig megtelt Vigadó nézőterén mindenki elragadtatva ejtette ki ez a név: Anitta, Beb. De csodás két leány is a viselőjük. Szépek, mint egy-egy fésző rózsabimbó és úgy táncolnak, hogy az ember elragadtatva áhitattal nézi a mozdulataikat. Gyönyörű idomaik megkapóan érvényesülnek. Nehezen is tudta őket leszerződtetni a Vigadó igazgatósága és csak öt napra, hétfőtől péntekig. Ők a műsor gyöngyei, de Beliczay Böske fővárosi kabaréművész is sem marad ám mögöttük, valamint Árvay Rezső sem. A műsort pompás mozi ujdonságok egészítik ki.

*** A kereskedelmi muzeum áruminta kiállításai a Keleten.** Pár héttel ezelőt ugyanezen az uton hoztuk az export cégek tudomására, hogy a kir. kereskedelmi Muzeum a f. év őszén Anatólia, Siria és Palesztinában áruminta raktárával vándorutat tesz. A vándorút célja az, hogy magyarországi eredetű cikkek számára a nevezett keleti piacokon exportlehetőségek biztosíttassanak. Az említett cél a muzeum vándorutját nem közönséges jelentőségűvé teszi és éppen ezért kötelességünknek ismerjük, hogy az azon való részvételt exportcégeinknek ismételtlen a legmelegebb figyelmébe ajánljuk.

Az érdekltség előzetes tájékoztatására szolgáló gazdasági ismertető füzetek már elkészültek és azokat a Muzeum igazgatósága akár közvetlenül, akár az alulírott kamara útján előterjesztett kívánságra az exportcégeknek díjmentesen megküldi. A részletes és véglegesnek tekinthető utiprogram már elkészült s e szerint az indulás Budapestről f. é. szeptember 19-én történik. Az egész uti tervet terjedelme miatt nem áll módunkba, de az az érdekltségnek a kamaránál rendelkezésére áll. Ugyanítt egyéb tekintetben is ruszletes utbaigazítás nyerhető. Szóbeli és írásbeli megkeresésre a kir. keresk. Muzeum exporttechnikai osztálya is (telefon 6384) teljes tájékoztatást nyújt. Igen kívánatosnak tartja a Muzeum igaz-

gatósága, hogy az árumintaraktárban résztvevő cégek főnökei, vagy azok alkalmazottai, utazói személyesen is érdeklődjenek a felkeresendő piacok iránt és örömmel látná az egyes állomásokon az érdekltség megjelenését, hogy ezáltal a magyar üzlet-világ minden részlet felől tájékozott legyen. Nagyvárad, 1914. jul. 7-én. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József elnök, dr Sarkadi Lajos titkár.

*** Tekeverseny a Katholikus Kör pályáján.** Nagy érdeklődés mellett tolyt le vasárnap délelőtt a Katholikus Körben tartott kugliverseny, ami 10 órakor kezdődött és este 8 órakor ért véget. A zsüri elnöke ekkor hirdette ki az eredményt, amely szerint az első díjat: egy darab 20 koronás arany szép jelvény keretében ifj. Voszka Ferenc nyerte; a második díjat, egy darab 10 koronás aranyat Lobermayer Gyula, a 3, 4, 5, 6 és 7 díjakat pedig dr Mendelényi Béla (3, 6) Schüch Károly, Székely Sándor és Láng József nyerték. Az eredmény kihirdetése után társasvacsora volt, a melyen Ille János a Kör vendéglőse tüngettette ki magát. Legközelebb ismét lesz tekeverseny, a melyet lapunkban közölni fogunk.

*** Toll Jancsi bucsuja.** Ma este már bucsut vesz Váradtól ez a kiváló művészember. Hálásak lehetünk neki, mert ritkán szerzett még cigányprimás kávéházban olyan élvezetet nekünk, mint a Toll Jancsi gyönyörű celloja. A kuruc nóták és kesergők sok bus magyart megkönnyeztettek. — Itt említjük meg, hogy a kávé holnap estétől kezdve Bura Karesit szerződtette egész zenekarával. Bura nagyon szép orosz estét fog rendezni. A kávé ezuton is megköszöni a publikumnak, hogy a Toll-esték alatt olyan meleg pártfogásban részesült és továbbra is kéri a kitüntető támogatást.

Ifj. Voszka Ferencz és Társa cipész mesterek
Szilágyi Dezső-utca 6. szám.
! Mértékszerinti megrendelések a legpontosabban. !
Kath. Kör tagoknak előírt engedménnyel.

*** Beiratkozások a munkaiskolába.** Ardos tanár kézügyességi munkaiskolájában a szünidei tanfolyamokra elemi, középiskolai tanulók és műkedvelő felnőttek jelentkezéseit elfogadja délelőttönként és délután a munkaiskola műhelyében, Reáliskola-utca 1. szám alatt (Darvassy-ház) az iskola vezetője.

x Kossuth-utca 2. sz. házban a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékkelhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Kiadó lakások. Szöllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékkelhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csí-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékkelhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Tak.-pénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6.

x Kisebbs-nagyobb üzlethelyiségek azonnal kiadó: Kugler és Andrényi új házában, Nagypiac-tér.

x Női fehér vászon fél cipő amerikai forma bőr sarokkal gombos, fűzős, kivágott, spangnis 5 korona. szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden színben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevron amerikai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérneműk legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENŐNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x Petőfi-utca végén a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x Szerencsétlen gondolat izzadó lábra zsiros kenőcsöt kenni, tönkre teszi a harisnyát s az amugy is nedves láb a megolvadt kenőcsben cupog. Száritóra van szükség s mi szárit jobban mint a por. Egy igen szerencsés összetételű olasz port árul az „Ujvárosi drogueria“ lábizzadás ellen, 70 fillérért egy nagy dobozzal.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x A legjobb akarattal kérem győződjön meg a világhírű Rádium Bohémia Japán Roma hegedű hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környe, Fráter nagyszerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalnok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

x A legújabb párisi kalap-újdonságok egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

Fogak és fogcsorok úgy kaucukba mint aranyba foglaltva szájpaddal nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várud, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Rosewell Schoe“

amerikai cipők

12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

A legszebb
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x Kiadó lakások. Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

IRODALOM

Uj Idők. A szerajevói rettenetes tragédia szomorú végű két hősről, Ferenc Ferdinánd trónörököséről és szépséges feleségéről egész sorozat képet közöl a Uj Idők e heti száma és a több mint negyedszáz kép föltárja jóformán egész életüket. Mint családapa, mint katona, mint vadász, számtalan képben vonul el előttünk Ferenc Ferdinánd és a legtöbb képen családja, felesége és gyermekei is ott vannak. Az új trónörököséről Károly Ferenc József királyi hercegről és családjáról is számos képet találunk még a Uj Idők-ben, melynek szövegrészében megemlítjük a nekrológot. Lovik Károly és Bársony István elbeszéléseit. Farkas Pál regényes rovatát, Egy tanár jegyzeteit, Kémeri Sándor cikkét a lóthuszról, Malonyai Dezső regényét.

TÁVIRÁTOK

A király köszönete Montenouvonak.

Bécs, július 6.

A bécsi hivatalos lap mai száma hozni fogja a király, gróf Montenouvó főudvarmesterhez intézett kéziratát, a melyben Őfelsége forró köszönetét és legmagasabb elismerését fejezte ki. Szóval Montenouvót nemejtette el az uralkodó.

Közös miniszter tanács.

Bécs, jul. 6.

Berchtold külügyminiszter holnapra közösminiszter tanácsot hívott össze. Jelen lesz Stürek osztrák ésgróf Tisza magyar miniszterelnök is.

Vilmos fejedelem lemond.

Milánó, jul. 6.

(Saját tudósítónktól.) Vilmos fejedelem lemondása befejezett tény. A fejedelmet nem lehet lebeszélni a szándékáról. Egy osztrák-magyar hadi hajón fogja elhagyni Albániát.

Megujulnak a rombolások.

Raguza, július 6.

Ma délelőtt, a requiem után óriási tüntetés volt a szerb lakók ellen. A tömeg a szerb követség elé vonult és követelték a szerb zászló bevonását. Ez megtörtént ugyan, de a tömeg nem elégedett meg. A szerb toornaegylet házát lerombolták és mintegy tizezer korona kárt okoztak. Az összes szerb-lakta házak ablakait beverték, közben éltették a monarchiát és az uralkodót. Tüntetés közben 15 ember megsérült.

Nem kapnak védőt a merénylők.

Szerajevó, jul. 6.

A konakban ma délután rendkívüli ülés volt. A horvát és török ügyvédek bejelentették, hogy nem vállalják az összeesküvők védelmét még akkor sem, ha hivatalból rendelik ki őket.

Vihar a sábor ülésén.

Zágráb, jul. 6.

A sábor délután akarta folytatni az ülést, azonban a Frank-pártiak lármája és tüntetése miatt lehetetlen volt. A Frank-pártiak folytonosan ezt kiabálták Magdics elnök felé:

— Gyilkosok!

— Csirkefogók! Hol vannak a bombák?

Az ülést felfüggesztette az elnök. Ma délelőtt folytatják.

Szerb agitátor Ujvidéken.

Ujvidék, jul. 6.

(Saját tudósítónktól) A rendőrség letartóztatta Velykov kereskedősegédet, mert az 30—40 tanuló előtt dicsőítette a merénylőket és a következőket mondta:

— Ne féljenek a magyarországi szerbek, mert Szerbia 200 millió vásárolt ágyujával nemsokára rommá löveti a monarchiát és felszabadítja az összes szerb testvéreket.

Szerbia bojkottálja a Monarchiát.

Belgrád, július 6.

A „Balkán“ című lap mai vezércikkében azt írja, hogy a boszniai szerbülözések meg nem akadályozása azt fogja eredményezni, hogy Szerbia bojkott alá veszi a Monarchiából behozatalra kerülő iparcikkeket. A bojkott egyes helyeken már megkezdődött.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza októberre	— — —	12,86
Buza 1915. áprilisra	— — —	13,07
Rozs októberre	— — —	9,31
Zab októberre	— — —	7,71
Tengeri májusra	— — —	7,39
Tengeri júliusra	— — —	7,55
Tengeri 1915. május	— — —	7,32

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	767,50
Osztrák hitelrészvény	—	595,50
4%-os koronajáradék	—	79,60
Osztr. magy. államv.	—	672,—
Jelzálogbank	— — —	391,50
Leszámitoló és pénzváltó	—	469,—
Hazai bank	— — —	267,—
Magyar bank	— — —	471,—
Keresk. bank	— — —	3543,—
Rimamurányi	— — —	606,—
Salgótarjáni kőszén	— — —	664,—
M. Ált. Kőszénbánya	—	985,—
Közuti vasut	— — —	561,—
Városi villamos	— — —	300,50
Adria	— — —	570,—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Belépési felhívás

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet 12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. kebelében működő

FILLERES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jegygyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebbzerű hetenkint ismétlődő betétek által a vagyonyüjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

**Filléres
Takarék és Segélyszövetkezet**

Ha nincs megelegetve szabójával mert drága vagy rossz szul szab vagy sem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT** GY. és T. RSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Szőlőmoly ellen az egyedüli
biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

A Nagyvárad! sör jó és olcsó!

Hasonlítsa össze más sörökkel és **birálja meg előítélet nélkül**

meg fog győződni arról, hogy

szükségtelen más sört drágábban vásárolnia

Telefon: gyár 439. sz.,
városi iroda 471. szám.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll.** Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett

Európai hírű 41° C. meleg természetes hévvíz.

Javalva van, az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1.60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Modern uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitűnő konyha. Villanyvilágítás. Telefon. Interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

Egész nyáron Kakuczi János hírneves erdélyi zenekara hangversenyez.

Ertesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főgynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szállítmány és életbiztosítás

legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főgynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztosításokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

Első nagyváradai cementipar.

Készítünk granitó, terazzo, műkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesebb és legmasszebb manő jótállás mellett készítjük. A nagyérdemű közönség becses partifogását kerli tisztelettel.

NUTTA JAKAB

ce ment és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Csépléshez,

gőzekéhez és

mindennemű IPARI célokra leggazdaságosabb elsőrendű **SZENEBEN**

előnyös ajánlattal szolgál azonnali és későbbi szállításokra

Ujvári József szénagy-kereskedő

Nagyvárad, Színház-utca 4.
Interurban telefon-szám 431.

Belépési felhívás

A Magyar Takarékszövetkezet X. évtársulatába való belépésre.

A Magyar Bank kebelében működő „Magyar Takarékszövetkezet“

1914. év július hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

melyre az igazgatóság ez uton hívja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az új évtársulatba való belépés 3 éven át hetenként fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszésszerűen számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállított befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár utján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek utján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani. A szövetkezeti tagok a teljesített befizetések 4/5 részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkájüket a reá első üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási díj fizetendő. Késedelmes befizetéseknel pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejekorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

A Magyar Takarékszövetkezet igazgatósága.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 82. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**új csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes
pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelhet és ezeknek megőrzésére a legmasszebb manő biztonsgot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár.

JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valódi kölniviz, kölniviz-szappan és puder minden jobb drogueriában, illatszer és gyógytárban kapható.

Ügyeljünk a pontos címre: **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz.

Minden hasonlónevű utánzatot utasítsunk vissza.

Főraktár Nagyváradon:

Farkas István drog. Rákóczi-ut

Darvas István Ujvárosi drog. (Sas pasage.)

Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII.

